

16.10.2015

Notat til finanskomiteen

Fra Verdipapirfondenes forening

KOMMENTARER TIL PROP. 1 LS (2015-2016)

Verdipapirfondenes forening ønsker å knytte noen kommentarer til Finansdepartementets forslag til nye skatteregler for verdipapirfond, jf. avsnitt 7.4 i Prop. 1 LS.

Som påpekt av departementet har dagens skatteregler lagt til rette for skattemessige tilpasninger som underminerer det gjeldende hovedprinsippet om at renteinntekter skal behandles som skattepliktig inntekt både for aksjeselskap og norske privatpersoner. Fram til nå har det vært mulig både for norske selskaper underlagt fritaksmetoden og (tilnærmet) også for norske privatpersoner å oppnå skattefri renteavkastning ved å investere i utenlandske kombinasjonsfond. Vi har hele tiden ment at slike skattemessige tilpasninger er uheldige og vi har gjentatte ganger tatt dette opp med departementet. Vi er derfor tilfreds med at det nå settes en stopper for dette «skattehullet».

Vi er imidlertid lite tilfreds med at departementet i forbindelse med tettingen av dette «skattehullet» samtidig påfører norske kombinasjonsfond, etter vår oppfatning, helt unødvendige konkurransemessige ulemper. Det er særlig to sider ved departementets forslag som vi reagerer på:

- 1) Én konsekvens av forslaget er at norskregistrerte kombinasjonsfond ikke lenger vil være et attraktivt investeringsalternativ for norske aksjeselskaper og andre som faller innenfor fritaksmetoden. Det skyldes departementets forslag om at beskatningen ved realisasjon utelukkende skal baseres på den foreslåtte sjablongregelen der gjennomsnittet av aksjeandelen i ervervsåret og salgsåret skal legges til grunn. I tråd med de foreslåtte reglene vil et norsk kombinasjonsfond årlig minst dele ut sitt skattepliktige resultat, slik at beskatningen av renteavkastningen overføres fra fondet til andelseierne. Andelseierne blir dermed løpende beskattet for renteavkastningen, slik at det ved realisasjon i all hovedsak er aksjeinntekter som skal gevinstbeskattes. Deler av denne gevinsten vil etter departementets opplegg likevel bli beskattet som renteinntekter. Hvor stor andel dette blir, vil avhengig av den gjennomsnittlige aksjeandelen.

Dette gjør det skattemessig svært ugunstig for norske selskaper å investere i et norsk kombinasjonsfond. I stedet vil norske selskaper ha incentiv til å investere i utenlandske kombinasjonsfond. Som departementet selv skriver er de fleste utenlandske kombinasjonsfond fritatt for skatteplikt i sitt hjemland og har dermed ikke behov for å dele ut for å unngå dobbeltbeskatning. For norske selskaper som investerer i utenlandske kombinasjonsfond fungerer den foreslåtte sjablongbeskatningen ved realisasjon derfor greit.

Vi er meget kritiske til at departementet fremmer skatteforslag som innebærer at norske kombinasjonsfond ikke vil kunne hevde seg i konkurransen om norske selskapskunder. Vi er også forbauset over at departementet ikke nevner denne siden ved forslaget med ett eneste ord i proposisjonen – til tross for at dette var én av to hovedinnvendinger som Verdipapirfondenes forening tok opp under høringen.

- 2) Den andre hovedinnvendingen vi tok opp (som departementet omtaler), er forslaget om at verdipapirfond kun får fradrag for den delen av utdelingen som beskattes som rente hos andelseieren. Dette gir som resultat at et kombinasjonsfond med aksjeandel mellom 20 og 80 prosent vil måtte dele ut mer enn fondets skattepliktige resultat for å unngå å måtte betale skatt på fondets hånd. Dermed vil også hele eller deler av aksjeavkastningen bli utbetalt og beskattet på andelseierens hånd. For personlige andelseiere vil en slik forsert beskatning av aksjeavkastningen representere en ulempe sammenlignet med investering i et utenlandsk kombinasjonsfond (som stort sett ikke trenger å utbetale utbytte).

Vi har fremmet to konkrete forslag til justeringer i departementets opplegg som vi mener løser disse to innvendingene, men som departementet dessverre har avvist (uten at det virker som dette er vurdert særlig nøye):

- Vårt første forslag er at det i tillegg til de foreslåtte sjablongreglene også bør gis adgang til at andelseierne ved realisasjon kan beskattes for de faktiske inntektene fordelt på aksjeinntekter og renteinntekter (og som sjablongreglene nettopp sikter mot å treffe). Beskatning av faktiske inntekter innebærer at det på daglig basis må holdes rede på den enkelte andelseiers løpende skatteposisjon fordelt på de to inntektskategoriene. Systemmessig gjøres dette allerede i dag for norske rentefond, og er fullt mulig å gjøre også for kombinasjonsfond.

I proposisjonen avviser departementet dette forslaget med den korte begrunnelsen at en slik kombinert løsning vil «virke kompliserende». Når norsk fondsbransje er villig til å bruke ressurser for å kunne beregne den enkelte andelseiers eksakte skatteposisjon, kombinert med at det nettopp er dette forslaget som vil innebære at norske kombinasjonsfond i det hele tatt vil kunne være et aktuelt investeringsalternativ for norske selskaper, synes vi det er beklagelig at departementet i liten grad virker å ha foretatt noen reell vurdering av forslaget.

- Vårt andre forslag er at det bør gis skattemessig fradrag for utdeling av fondets skattepliktige resultat. På denne måten vil man unngå at verdipapirfond må dele ut et større beløp enn skattepliktig resultat for ikke å komme i skatteposisjon. Samtidig har vi spilt inn at de foreslåtte sjablongreglene for skattlegging av utdeling fra verdipapirfond bør erstattes med en regel som sier at all utdeling fra verdipapirfond skal beskattes som renteinntekter på andelseierens hånd (for å unngå muligheten for skattetilpasninger). Vårt forslag innebærer at også utdelinger fra rene aksjefond vil bli beskattet som renteinntekter. Det er en håndfull norske aksjefond som deler ut utbytte i dag, og disse er innforstått med at utdelingen vil måtte revurderes.

Departementet skriver i proposisjonen at det ser at det kan være «visse uheldige sider» ved sitt forslag, men avviser likevel foreningens innspill. Som begrunnelse trekker departementet fram hensynet til utenlandske verdipapirfond. Til dette vil vi kommentere at norsk fondsbransje ikke er ute etter skattemessige særfordeler, men vi skulle ønske at departementet i større grad fulgte opp den politiske målsettingen som er uttrykt i Finansmarknadsmeldinga 2014, nemlig at «regjeringa (er) oppteken av å leggje til rette for ei robust og konkurransekraftig norsk finansnæring som produserer finansielle tenester i Noreg».

Verdipapirfondenes forening vil anmode finanskomiteen om å vurdere våre innspill. Slik vi ser det, ber vi faktisk ikke om noe mer enn at de norske andelseierens skattemessige ulemper ved å investere i norske kombinasjonsfond ikke må være for store sammenlignet med tilsvarende investeringer i utenlandske fond.

Dersom våre forslag følges opp, bør norske selskaper (og andre som er omfattet av fritaksmetoden) kunne videreføre sine kombinasjonsfondsinvesteringer uten å måtte innløse før endringene trer i kraft. Dette kan enkelt gjøres ved å fastsette en overgangsregel der andelens inngangsverdi oppskrives til markedsverdien per 1.1.2016. Dette vil ikke ha noen provenymessige effekter.